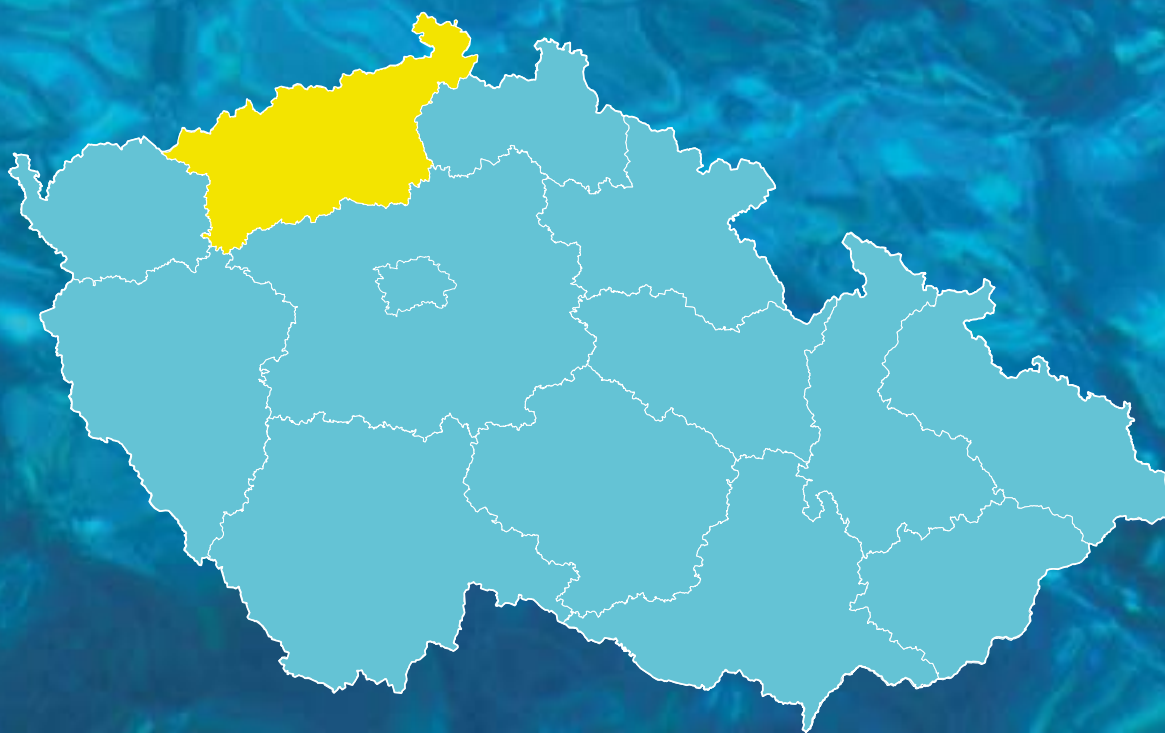

2006

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
v jednotlivých krajích
České republiky

ÚSTECKÝ KRAJ

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

v jednotlivých krajích České republiky v roce 2006

Ústecký kraj

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí (MŽP)

Krajský úřad Ústeckého kraje (KÚ)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)

Centrum dopravního výzkumu, v.v.i. (CDV Brno)

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)

Český statistický úřad (ČSÚ)

Český ústav zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

Ministerstvo zemědělství (MZe)

Správy národních parků (Správy NP)

Stoklasa tech.

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHUL)

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka (VÚV T.G.M., v.v.i.)

VÚV T.G.M. – Centrum hospodaření s odpady (VÚV T.G.M. – CeHO)

Kontaktní místo:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Litevská 8/1174, 100 05 Praha 10,

<http://www.cenia.cz>, info@cenia.cz, 267 225 340

Krajský úřad Ústeckého kraje

Velká Hradební 3118/48, 40002 Ústí nad Labem

www.kr-ustecky.cz, jelinek.j@kr-ustecky.cz,

Autorizovaná verze.

Zpracovala CENIA, česká informační agentura životního prostředí

© 2007, Ministerstvo životního prostředí

1. Základní informace o území

Rozloha kraje (km²): 5 335

Počet obyvatel: 823 193

Hustota obyvatelstva (obyvatel.km⁻²): 154

Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Rozkládá se na severozápadě České republiky podél státní hranice s Německem. Sousedí s kraji Karlovarským (jihozápad), Plzeňským (jih), Středočeským (jihovýchod) a Libereckým (východ).

Prostor Ústeckého kraje patří k územím nejvíce ovlivněným průmyslem v rámci ČR. Nosnými odvětvími jsou průmysl paliv a energetiky, hutnictví, chemie, sklářství a strojírenství, které mají nepříznivý dopad na kvalitu životního prostředí.

Kraj je charakteristický svou členitostí a různorodostí, což je dáno přírodními podmínkami, koncentrací obyvatelstva v pánevní oblasti a podél vodních toků a historickým vývojem. V kraji lze vymezit čtyři výrazně se odlišující oblasti:

- Pánevní oblast – vyznačuje se koncentrací průmyslu a vysokou hustotou obyvatelstva, patří sem nižší polohy okresů Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem.
- Zemědělská oblast – tvoří ji především okresy Litoměřice a Louny, kde převažuje zemědělská výroba a je vyšší počet menších venkovských sídel.
- Krušné hory – zahrnují převážnou část vyšších poloh podél česko-německých hranic, kde je velmi řídké osídlení a omezené hospodářské aktivity vlivem špatné dopravní přístupnosti.
- Děčínsko – jižní část je do značné míry svázaná s okresem Ústí nad Labem, severní část – oblast Českého Švýcarska a Šluknovsko je pro svou odlehlost a obtížnou dostupnost dosud nedoceněnou oblastí, která skrývá značný potenciál zvláště z hlediska rekreačního a turistického využití.

Pomalu se rozvíjejí ekologické způsoby hospodaření v zemědělství, převážně však jen ve vyšších a okrajových oblastech, a omezuje se na obhospodařování trvalých travních porostů. V Ústeckém kraji je v režimu ekologického zemědělství certifikováno nebo v přechodném období celkem 27 tis. ha zemědělské půdy (10 % z celkové výměry). V naprosté většině jde o trvalé travní porosty. Tyto pozemky jsou v praxi pouze udržovány v kulturním stavu sečením, částečně přepásáním hovězím dobytkem bez tržní produkce mléka.

2. Ovzduší

V posledním desetiletí došlo k výraznému snížení znečišťování ovzduší, což lze dokumentovat snižujícím se množstvím emisí, ale i přesto je kraj vnímán jako oblast s nejpoškozenějším životním prostředím. Neslavné prvenství kraj zaujímá v měrných emisích (t.km⁻²) oxidu siřičitého a oxidů dusíku.

2.1 Emise

Ústecký kraj hraje v ekonomickém rozvoji České republiky významnou úlohu, a to právě díky struktuře průmyslové výroby, kde dominuje zejména chemický, strojírenský a sklářský průmysl a dobývání nerostných surovin, především hnědého uhlí. Přestože se struktura výrobních podniků v kraji v průběhu minulých let ve velké míře změnila, a některé podniky zcela zanikly, velké energetické a průmyslové zdroje zůstaly. Úroveň znečišťování ovzduší v kraji, tj. produkce emisí znečišťujících látek do ovzduší, patří i nadále k nejvyšším v České republice.

Mezi nejvýznamnější zdroje znečištění ovzduší v kraji nadále patří tyto provozovatelé:

1. ČEZ, a. s. – Elektrárna Pruněřov
2. ČEZ, a.s. – Elektrárna Počeradý
3. ČEZ, a.s. – Elektrárny Tušimice
4. Glaverbel Czech a.s.– závod Řetenice
5. ČEZ, a.s. – Elektrárna Ledvice
6. CHEMOPETROL, a.s.
7. Glanzstoff Bohemia, a.s. – výroba kordových vláken, Lovosice
8. United Energy právní nástupce, a.s. – teplárna Komořany
9. Mondi Packaging Paper Štětí, a.s., Štětí
10. Lafarge Cement a.s., cementárna Čížkovice
11. CHEMOPETROL, a s. závod 02 AGRO
12. Dalkia, a.s. – Teplárna Ústí nad Labem
13. ČEZ, a.s. – Elektrárna Pruněřov 1
14. Česká rafinérská, a.s. – Rafinerie Litvínov

Většina z uvedených provozovatelů již má povolení podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci (IPPC).

Přes rozmanitost a složitost technologických postupů nedošlo v žádném z energetických či průmyslových zdrojů k havárii s dopadem na kvalitu ovzduší. K požáru velkého rozsahu však došlo z dosud nevyšetřených příčin v uvolněných prostorách po zemědělské výrobě v obci Libčeves v okrese Louny, kde bylo bez povolení uloženo velké množství tuhého komunálního odpadu dovezeného z Německa. Rovněž z nezjištěných příčin došlo k požáru vyřazených dřevěných železničních pražců na skládce společnosti CELIO a. s. u Litvínova.

Tabulka 1a: Celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů na území Ústeckého kraje v roce 2006, podíly podle kategorií zdrojů znečištění ovzduší (kt.rok⁻¹)

	Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Velké zdroje	2005	2,68	71,99	60,51	6,74	4,16	0,85
	2006	2,49	71,27	61,99	7,46	4,30	0,85
Střední zdroje	2005	0,21	69,53	0,37	0,35	0,29	0,28
	2006	0,21	69,42	0,31	0,29	0,22	0,21
Malé zdroje	2005	1,03	0,32	0,68	6,08	7,60	1,62
	2006	0,82	0,24	0,51	4,49	7,51	1,69
Mobilní zdroje ¹⁾	2005 ²⁾	1,72	2,11	8,22	15,10	2,99	0,14
	2006	1,69	1,57	7,82	13,82	2,71	0,12
CELKEM	2005	5,65	0,04	69,78	28,27	15,05	3,05
	2006	5,21	0,04	70,63	26,07	14,74	2,88

¹⁾ Emise z motorové dopravy rozpočítány do krajů dle metodiky CDV Brno.

²⁾ Korigované údaje

Zdroj: ČHMÚ

Tabulka 1b: Meziroční změna emisí hlavních znečišťujících látek 2006/2005 (kt.rok⁻¹) na území Ústeckého kraje v roce 2006

	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Emise celkem	-0,44	-0,73	0,85	-2,21	-0,30	-0,17
Velké zdroje	-0,20	-0,10	1,48	0,72	0,14	0,00
Střední zdroje	0,00	-0,08	-0,07	-0,06	-0,07	-0,07
Malé zdroje	-0,22	-0,55	-0,17	-1,59	-0,09	0,07
Mobilní zdroje	-0,03	0,00	-0,40	-1,28	-0,27	-0,02

Zdroj: ČHMÚ

2.2 Imise

Na území Ústeckého kraje se pravidelně měří imisní koncentrace znečišťujících látek na 25 stanicích s automatizovaným měřicím programem, 8 stanicích s manuálním měřicím programem a 11 stanicích s kombinovaným měřicím programem. Z tohoto počtu provozoval 20 stanic Český hydrometeorologický ústav, pobočka Ústí nad Labem – Kočkov, 13 stanic Státní zdravotní ústav a 10 stanic provozoval resort energetiky a průmyslu (ČEZ – 9 a společnost Mondi Packaging Paper Štětí a. s. – 1) a 1 stanici provozuje Střední škola zemědělská a ekologická Žatec.

Koncentrace prašných částic velikostní frakce PM₁₀ se měří na 26 stanicích (na 6 z nich také PM_{2,5}), oxidu siřičitého (SO₂) na 36 stanicích, oxidů dusíku (NO_x) na 32 stanicích, oxidu dusičitého (NO₂) na 35 stanicích, oxidu uhelnatého (CO) na 8 stanicích, těžkých kovů na 10 stanicích, přízemního ozonu na 15 stanicích a polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU) na 5 stanicích.

Kromě měření se každoročně provádí modelové vyhodnocení kvality ovzduší (ČHMÚ), na jehož základě jsou vyhlášovány oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší (OZKO).

Signál upozornění vyhlásil v rámci Smogového varovného a regulačního systému na území celé České republiky 19.7. 2006, kdy se očekávalo překročení imisního limitu pro přízemní ozon (180 µg.m⁻³). V Ústeckém kraji se očekávalo jeho překročení na většině stanic AIM. Limit byl překročen 20.7. 2006 v Mostě.

V roce 2006 nebylo v Ústeckém kraji zaznamenáno překročení limitních imisních hodnot pro ochranu zdraví u hodinového průměru koncentrací SO₂ na žádné stanici. Relativně nejvyšší hodnoty – od cca 55 % do 64 % z limitní hodnoty, která je 350 µg.m⁻³, byly dosaženy na šesti stanicích (Lom, Teplice, Kostomlaty pod Milešovkou, Krupka, Komáří vížka a Horní Halže).

24hodinový limit koncentrace SO₂ (150 µg.m⁻³) byl překročen pouze na dvou stanicích – v Kostomlatech pod Milešovkou (129,2 µg.m⁻³) a v Ústěku (177,0 µg.m⁻³), kde se zřejmě projevuje vliv malých spalovacích zdrojů na pevná paliva v rodinných domcích a bytových domech. Na většině ostatních stanic byly tyto hodnoty hluboko pod stanoveným limitem.

Dlouhotrvající teplé a suché počasí a tím způsobená zvýšená prašnost z okolní průmyslové, stavební, těžební a rekultivační činnosti přispěly na stanicích v níže položených lokalitách kraje k překročení průměrného 24hodinového imisního limitu koncentrací prašných částic frakce PM₁₀, který má hodnotu 50 µg.m⁻³. Celkově byl tento limit překročen na 15 stanicích umístěných v nižších polohách kraje a v dopravně zatížených městských centrech, zejména v Děčíně, Litoměřicích, Lovosicích, Mostu, Teplicích a Ústí nad Labem. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána na stanici Ústí nad Labem-Všebořická (hot spot), a to 79,1 µg.m⁻³.

Limit průměrné roční koncentrace pro PM₁₀, který je 40 µg.m⁻³, byl jen mírně překročen pouze na pěti stanicích, z nichž nejvíce v Ústí n. L.-Všebořicích – 46,3 µg.m⁻³). To souvisí s dopravně zatíženou komunikací ve směru na Teplice, Děčín a na přivaděči k dálnici D8.

Rovněž limitní aritmetický roční průměr koncentrace oxidu dusičitého, který má hodnotu $40 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, byl překročen velmi nepatrně jen na dvou stanicích – Ústí n. L.-Všebořice ($43,8 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a v Děčíně ($41,8 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), což také souvisí se silniční dopravou.

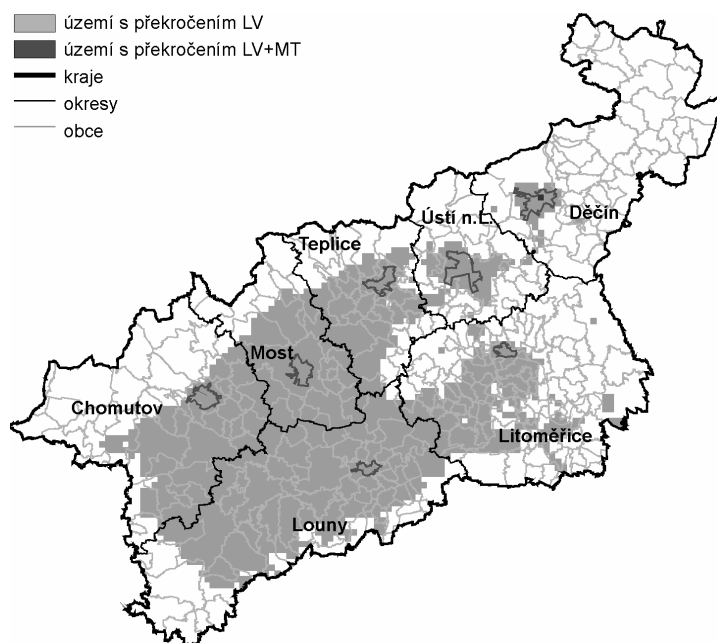
Limitní 8hodinový klouzavý průměr koncentrace přízemního ozonu, který má hodnotu $120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, byl mírně překročen na šesti stanicích, z nichž nejvíce na stanici Ústí nad Labem-Kočkov. Ve čtyřech případech se jedná o výše umístěné stanice (Ústí nad Labem-Kočkov, Rudolice v Horách, Sněžník a Lom), na nichž se ve větší míře projevuje vliv slunečního záření; ve dvou případech se jedná o stanice v Litoměřicích a v Tušimicích, což zřejmě souvisí s silniční dopravou – s emisemi výfukových plynů a následnými fotochemickými procesy v ovzduší podporované emisemi NO_x a těkavých organických látek (VOC), které patří mezi prekurzory ozonu.

Ze stejného důvodu došlo k překročení limitní imisní koncentrace troposférického ozonu pro ochranu ekosystémů, jejíž hodnota je $18\ 000 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, na pěti stanicích – Tušimice, Ústí n. L.-Kočkov, Rudolice v Horách, Sněžník a Valdek, z nichž nejvíce na stanici v Rudolicích v Horách – o 41 %, nejméně pak na stanici Valdek – o 10 %.

Limitní hodnota benzo-a-pyrenu ($1 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$) byla překročena na čtyřech stanicích, z nichž na stanici Most dvojnásobně, a na stanicích Ústí nad Labem-Pasteurova a Teplice více než dvojnásobně. Pod limitem zůstala pouze stanice Rudolice v Horách – $0,4 \text{ ng}\cdot\text{m}^{-3}$. Tato situace byla způsobena silniční dopravou a spalovacími procesy.

Limitní koncentrace těžkých kovů v ovzduší (arzen, kadmium, nikl, olovo) nebyla překročena na žádné stanici v regionu.

Obrázek 1: Území Ústeckého kraje, na kterém došlo v roce 2006 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV + MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozonu

Zdroj: ČHMÚ

2.3 Aktualizace Krajského programu ke zlepšení kvality ovzduší

V následujících podnicích byly zahájeny případně již dokončeny investiční akce, které ve svém důsledku jsou přínosem ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší:

- Česká rafinérská, a.s.: havarijní pochodeň VTP – modernizace
- Lafarge Cement, a.s.: postupná výměna hořáků na technologických pecích a rekonstrukce filtru baličky multibatu
- United Energy, a.s.: Výtopna Litoměřice – instalace selektivní nekatalytické redukce NO_x – zahájení rekonstrukce kotlů
- Kabelovna Děčín-Podmokly: instalace zařízení na snížení emisí VOC
- Pekárna Žatec: modernizace pekařských pecí a vytápění
- Chemopetrol, a.s.: mechanicko-chemická ČOV – čištění odpadního vzduchu, instalace dopalovací jednotky

V roce 2006 nadále pokračoval rozvoj průmyslových zón, které jsou postupně obsazovány výrobními firmami, v jejichž výrobním programu převažuje výroba komponent pro automobilový průmysl.

Aktualizace Programu ke zlepšení kvality ovzduší Ústeckého kraje byla zaměřena na omezování emisí NO_x, VOC, NH₃ a prašných částic, a proto mezi projekty byly přednostně zařazeny:

- rekonstrukce spalovacích zdrojů s instalovaným výkonem větším než 5 MW za účelem snížení emisí NO_x a prašných částic;
- instalace dodatečných zařízení pro záchyt emisí NO_x, prašných částic u stacionárních nespalovacích zdrojů;
- technická opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí VOC (např. přechod na vodu ředitelné barvy, laky a lepidla, instalace katalytických či termooxidačních jednotek ap.);
- technická opatření na zdrojích vedoucích k odstranění či snížení emisí amoniaku (NH₃) do ovzduší.

V oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší, se jako vhodné projekty upřednostní:

- výstavba a rekonstrukce centrálních a blokových kotelen, resp. zdrojů tepla využívajících obnovitelné zdroje energie, včetně rozvodů, přípojek a předávacích stanic, případně v kombinaci s výstavbou centrální výroby paliv včetně technologie;
- výstavba a rekonstrukce lokálních zdrojů tepla využívajících OZE pro vytápění, chlazení a ohřev teplé vody.

3. Voda

Množství srážek v roce 2006 na území Ústeckého kraje hodnotíme jako normální (průměrná roční srážka – 566 mm, tj. 102 % normálu). Nadnormálové hodnoty nebyly zaznamenány na žádné stanici. Podnormální srážky byly zaznamenány zhruba na třetině stanic (např. Libochovice, Poplze – 80 %, Nová Ves v Horách – 84 %, Benešov nad Ploučnicí – 82 %), silně podnormální hodnoty na stanicích Tušimice (74 %) a Děčín (73 %). Nejvyšší roční úhrn srážek byl zaznamenán na stanici Klíny (okres Most) – 985 mm, nejnižší na stanici Tušimice (okres Chomutov) – 314 mm. Nejvyšší denní maximální srážka byla naměřena 16. 6. 2006 na stanici Dlažkovice (okres Litoměřice) – 70 mm.

Hlavní tok Labe byl v roce 2006 nadprůměrný – 126 % $Q_{a,31-80}$. Maximální průtoky dosáhly desetileté vody, byly naměřeny na začátku dubna. Nejméně vodný měsíc byl červenec, minima se pohybovala okolo Q_{300} .

Pro Ústecký kraj z hlediska odtokových poměrů byly dále vyhodnoceny tyto profily:

Ohře – Louny – průměrný roční průtok za rok 2006 byl $38,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což představuje 107 % dlouhodobého normálu (období 1931–80).

Nejnižší měsíční průtok byl zaznamenán 26.9.2006... $9,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Nejvyšší měsíční průtok byl zaznamenán 2.4.2006... $249,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Blanka – Holedeč – průměrný roční průtok za rok 2006 byl $0,565 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což představuje 83 % dlouhodobého normálu (období 1931 – 80).

Nejnižší měsíční průtok byl zaznamenán 22. 7. 2006... $0,054 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Nejvyšší měsíční průtok byl zaznamenán 28. 3. 2006... $4,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Chomutovka – III.Mlýn – průměrný roční průtok za rok 2006 byl $0,558 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což představuje 101 % dlouhodobého normálu (období 1931– 80).

Nejnižší měsíční průtok byl zaznamenán 27.9.2006... $0,086 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Nejvyšší měsíční průtok byl zaznamenán 1.4.2006... $14,7 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Bílina – Trmice – průměrný roční průtok za rok 2006 byl $6,22 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což představuje 95,7% dlouhodobého normálu (období 1931-60).

Nejnižší měsíční průtok byl zaznamenán 19.10.2006... $3,16 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Nejvyšší měsíční průtok byl zaznamenán 2.4.2006... $31,2 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Jílovský potok – Děčín – průměrný roční průtok za rok 2006 byl $0,56 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, což představuje 76,7% dlouhodobého normálu (období 1931-80).

Nejnižší měsíční průtok byl zaznamenán 4.6.2006... $0,221 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Nejvyšší měsíční průtok byl zaznamenán 31.3.2006... $11,2 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

3.1 Zásobování pitnou vodou

Poměr mezi využitelnými zásobami pitné vody a skutečnou potřebou vyjadřuje, že je spotřebováváno cca 71 % využitelných zásob vody. Hlavní provozovatel v kraji je společnost Severočeské vodovody a kanalizace a. s., se sídlem v Teplicích. Vodou skutečně zásobeni obyvatelé veřejnou vodovodní sítí představují 95,86 % obyvatel kraje. Ztráty vody ve vodovodních sítích představují 25,0 %. Voda dosahuje kvality dle ČSN 75 7111.

Tabulka 2: Výroba a užití pitné vody na území Ústeckého kraje v roce 2006

Objem vyrobené pitné vody	(mil. m ³)	64,1
Počet obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů		789 191
Ztráty vody ve vodovodních sítích	(%)	25,0

Zdroj: ČSÚ

3.2 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Tabulka 3: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod na území Ústeckého kraje v roce 2006

Název chráněné oblasti přirozené akumulace vod	Plocha (km ²)	Podíl na ploše kraje (%)
Severočeská křída	976,3	18,3
Krušné hory	795,8	14,9

V roce 2006 nedošlo k žádné změně proti roku 2005.

Zdroj: VÚV T.G.M, v.v.i

3.3 Stav povrchových vod, přehled největších znečišťovatelů

V tomto kraji bylo sledováno 42 profilů na řekách Labe, Ohře, Bílina, Ploučnice, Mandava, Kamenice, Chomutovka, Liboc, Teplický potok, Blšanka, Křínice, Černá voda, Divoká Bystřice, Flájský potok, Mohelský potok, Moldavský potok, Polava, Rybný potok a Vilémovský potok.

AOX ze skupiny A dosahovaly hodnot IV. a V. třídy na 23 profilu ze 28 měřených. Další z látek nepříznivě hodnocených byly NL, zvláště na Labi, dolním toku Bíliny a na Ohři v Lounech. Nejzatíženějším tokem v této skupině byla Bílina na úseku Chánov – Ústí nad Labem. IV. a V. třídy zde dosahovaly mimo AOX a RL i konduktivita, amoniakální dusík, BSK₅, CHSK_{Mn}, sírany, rozpuštěný kyslík a TP. Hodnoty kyslíkového režimu na Labi dosahovaly nepříliš dobrého hodnocení – III. – V. třída. Nepříznivě hodnoceny byly i profily Mandava – Varnsdorf a Chomutovka – Postoloprty. Naopak Ohře mezi 20. a 50. ř.km a v Tvršicích, Rybný potok, Divoká Bystřice, Mohelský a Flájský potok (hraniční profily) měly všechny měřené ukazatele této skupiny na úrovni I. a II. třídy. Na Rybném potoce (hraniční profil) nepřesáhl žádný ze čtrnácti zde měřených ukazatelů I. třídu.

Ze specifických organických látek, skupina B, měly profily Bílina – Ústí nad Labem a Mandava nad Vandorfem 1,1,2-trichlorethen a 1,1,2,2-tetrachlorethen zařazen ve IV. a III. třídě. Součet jednotlivých kongenerů polychlorovaných bifenylnů (PCB) měl za následek jejich hodnocení nejlépe III. třídou, přestože většina naměřených hodnot jednotlivých kongenerů nepřekročila meze stanovitelnosti.

Ve skupině C hodnoty arsenu odpovídající IV. třídě byly naměřeny v profilu Bílina – Chánov a Teplický potok – Kozlíky. Obdobně jako zinek na profilech Labe – Litoměřice a Mandava – Vansdorf a olovo na profilu Labe – Loubí. Na Labi v Litoměřicích bylo olovo hodnoceno třídou V., stejně byly klasifikovány všechny profily na Labi u ukazatelů veškeré železo. I veškerý mangan na Labi mezi Loubím a Sřekovem byl ve třídách IV a V.

Mikrobiální znečištění, skupina D, na úrovni V. třídy bylo zjištěno na Bílině, Mandavě, Polavě, Teplickém potoce a Chomutovce. Silně znečištěna enterokoky byla i Ohře. Chlorofylem byly nejvíce zatíženy profily na Labi, hodnoty se pohybovaly nejčastěji ve IV. a V. třídě.

Tabulka 4: Procentní zastoupení profilů státní sítě jakosti vod v třídách jakosti vod podle skupin ukazatelů na území Ústeckého kraje v roce 2006

Skupiny ukazatelů	A	B	C	D
Počet měřených profilů	42	21	38	38
Třída jakosti	%			
I	2	0	8	8
II	17	24	50	5
III	17	67	13	26
IV	10	10	16	34
V	35	0	13	26

Vysvětlivky:

Skupiny ukazatelů: A – Obecné fyzikální a chemické ukazatele, B – Specifické organické látky, C – Kovy a metaloidy, D – Mikrobiologické a biologické ukazatele

Třídy jakosti: I – Neznečištěná voda, II – Mírně znečištěná voda, III – Znečištěná voda, IV – Silně znečištěná voda, V – Velmi silně znečištěná voda

Zdroj: ČHMÚ

3.4 Odpadní vody

Na veřejnou kanalizaci je v kraji připojeno 674206 obyvatel kraje, což činí 81,9 % z celkového počtu obyvatel kraje. Na veřejnou kanalizaci zakončenou čistírnou odpadních vod je připojeno 640 510 obyvatel, což je 77,8 %. Hlavním provozovatelem v kraji jsou Severočeské vodovody a kanalizace, a. s..

Tabulka 5: Vypouštěné odpadní vody (mil. m³) na území Ústeckého kraje v roce 2006

Odpadní vody vypouštěné do vodních toků	67,2
Odpadní vody vypouštěné do veřejných kanalizací	39,4
z toho: čištěné na ČOV (bez srážkových vod)	36,3
Odpadní vody čištěné na ČOV (vč. srážkových vod)	59,6

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 6: Obyvatelé napojení na veřejnou kanalizaci (tis. obyvatel) na území Ústeckého kraje v roce 2006

Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci	674,2
z toho: napojených na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV	640,5

Zdroj: ČSÚ

Významné akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách ukončené v daném roce

Po provedené intenzifikaci čistíren městských odpadních vod Žatec, Kadaň, Klášterec nad Ohří a Jirkov probíhá v roce 2006 a 2007 zkušební provoz těchto čistíren. Kolaudace se předpokládá do konce roku 2007.

3.5 Havárie

Významnou havárií na vodním toku Labe ohlášenou na ČIŽP dne 23.5. 2006 byl únik nečistěných odpadních vod z odlehčovací komory veřejné kanalizace Ústí nad Labem provozované společností Severočeské vodovody a kanalizace, a. s., Teplice. K úniku došlo po zásahu blesku do přívodního vedení elektrické energie do přečerpávací stanice Důlce a následném vyřazení odpojovače elektrického vedení. Vzhledem k rozsahu poškození byla přečerpávací stanice mimo provoz cca 48 hodin. Havárie byla řešena příslušným vodoprávním úřadem - Magistrátem města Ústí nad Labem. O havárii byly informovány orgány státní správy Spolkové republiky Německo.

Poslední významná havárie na povrchových vodách byla ČIŽP zaznamenána dne 14.11. 2006 v obci Vlastislav, kdy při dopravní nehodě uniklo z nádrže nákladního vozila cca 100 litrů motorové nafty. Zasažen byl vodní tok Modla a část levého břehu v rozsahu cca 6 x 3 m. Místo úniku leží v blízkosti hranice ochranného pásma vodního zdroje II. stupně s využívanými objekty jímání podzemní vody a úpravnou vody. Dále je v ochranném pásmu umístěn objekt státní pozorovací sítě mělkých podzemních vod. Likvidaci havárie provedla firma DEKONTA a.s. se sídlem v Ústí nad Labem na objednávku Městského úřadu Lovosice, odboru životního prostředí. Po úspěšném odstranění zdroje šíření ropných látek a vyloučení následného šíření kontaminace, byla likvidace následků havarijního úniku ukončena.

V závěru je možno konstatovat, že v průběhu roku 2006 pokračoval trend v poklesu počtu běžných havárií oproti předcházejícím letům a již druhý rok nedošlo k havárii na ČOV s dopadem na vodní tok. Zvýšil se i počet objasněných havárií s určením původce havárie. Také byl zaznamenán pokles havárií na hraničních tocích se Spolkovou republikou Německo.

Tabulka 7: Havarijní úniky závadných látek na území Ústeckého kraje v roce 2006

Počet havarijních úniků celkem	11
- v tom: do vod podzemních	0
do vod povrchových	11
- z toho úniky: ropných látek	4
těžkých kovů	0
chlorovaných uhlovodíků	0

Zdroj: ČIŽP

* Počet havarijních úniků celkem se nemusí rovnat součtu znečištění vod podzemních a povrchových. Nevyčíslená hodnota se rovná únikům, které pouze podzemní či povrchové vody ohrozily.

4. Půda

V Ústeckém kraji došlo v roce 2006 (oproti roku 2005) k úbytkům 315 ha zemědělské půdy převážně pro urbanizované účely. Přírůstek lesní půdy činí 39 ha a výměra vodních ploch se zvýšila o 58 ha. K úbytku orné půdy došlo také ve prospěch zatravnění o celkové výměře 848 ha. Celková výměra ploch pěstování chmele v roce 2006 činila 5460 ha, tj. byla oproti roku 2005 nižší o 212 ha (3,8 %).

K nejvýraznějšímu snížení ploch došlo v Žatecké chmelařské oblasti (snížení o 144 ha). V Ústecké oblasti došlo k úbytku výměry produkčních chmelnic o 70 ha. Na mnohých plochách zemědělské půdy chybí základní údržba posečením a dochází k postupnému zarůstání náletovými dřevinami.

Podíl úbytků pro těžební účely je vyrovnáván převodem rekultivovaných ploch po těžbě. Plošná kontaminace zemědělské půdy těžkými kovy nedoznala proti roku 2005 zásadních změn.

Podíl půd ohrožených větrnou erozí činí téměř 2 % zemědělské půdy v kraji. Vodní erozí bylo ohroženo cca 35 % výměry zemědělské půdy.

Návrhy souboru organizačních a technických opatření proti větrné a vodní erozi jsou některými obcemi projednávány a postupně navrhovány do územně plánovacích dokumentací.

Tabulka 8: *Bilance půdy a podíly z celkové výměry (stav k 31.12. 2006) na území Ústeckého kraje*

Druh	ha	%
Zemědělská půda celkem	277 116	52
z toho: - orná půda	184 428	35
- trvalé travní porosty	70 931	13
Nezemědělská půda celkem	256 336	48
z toho: - lesní půda	159 108	30
- vodní plochy	10 012	2
Celková výměra	533 452	

Poznámka: % - uvádí se procentický podíl jednotlivých druhů půdy z celkové výměry půdy v kraji

Zdroj: ČÚZK

5. Horninové prostředí

Území kraje je charakterizováno především těžbou hnědého uhlí v Severočeské hnědouhelné pánvi, kde se touto činností zabývají dva subjekty, a to Severočeské doly Chomutov se svými dvěma samostatnými závody (Doly Bílina a Doly Nástup Tušimice) a Mostecká uhelná společnost. Oproti loňskému roku mírně poklesl celkový objem těžby uhlí, rovněž skrývka nadložních zemin byla nižší.

Těžba kameniva, převážně pro stavební účely, je situována do oblasti Českého středohoří a Šluknovského výběžku, v menší míře do Krušných hor. V oblasti rozsáhlých říčních teras v okresech Litoměřice a Louny jsou těžena ložiska písků a štěrkopísků. Stejná surovina je získávána rovněž v rámci přípravy těžby v hnědouhelných dolech. Oproti předcházejícímu období je zaznamenán mírný nárůst těžby, zvláště štěrkopísků.

Významným přínosem pro životní prostředí v kraji jsou rekultivace území zasažených povrchovou těžbou, především hnědého uhlí. Jsou zahajovány bezprostředně po ukončení těžby a opuštění pozemků důlním provozem. Provádění rekultivací je hrazeno z finanční rezervy na sanaci a rekultivace, kterou na základě zákonné povinnosti vytvářejí subjekty provádějící těžbu.

6. Příroda

V roce 2006 byla vyhlášena 2 nová ZCHÚ – PR Pístecký les a PP Slatiniště u Vrbky. Obě nová ZCHÚ se nacházejí v oblasti dolního Poohří na Litoměřicku. V PR Pístecký les je hlavním předmětem ochrany komplex zachovalého plně funkčního lužního lesa s odstavenými říčními rameny, periodickými mokřady a tůňemi. Hlavním motivem ochrany na území PP Slatiniště u Vrbky je ojedinělý komplex reliktních mokřadních ekosystémů vázaných na ložisko vápnatého humolitu (slatiny) s výskytem řady zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

V těchto zvláště chráněných územích Krajský úřad zajišťuje managementová opatření, jejichž cílem je zachování či zlepšení stavu těchto biologicky cenných lokalit. Managementová opatření spočívají v převážné většině případů v kosení dlouhodobě nekosených travních porostů, odstraňování náletových dřevin a výstavbě přehrázek na odvodňovacích kanálech na rašeliníštích v Krušných horách. V roce 2006 bylo uzavřeno celkem 30 smluv na provedení managementových opatření v celkové hodnotě vyšší než 2 000 000 Kč.

Nově byl vyhlášen i přírodní park Loučenská hornatina. Přírodní park byl vyhlášen nařízením Ústeckého kraje č. 2/2006 ze dne 7.6. 2006, zahrnuje vrcholové partie, svahy a údolí části Krušných hor nacházející se v okresech Most a Teplice se zachovalými lesními porosty (především acidofilní a květnaté bučiny, rašelinné a podmáčené smrčiny), dále vrchovišti, přechodovými rašeliníšti a horskými loukami.

Krajský úřad Ústeckého kraje rovněž zadal zpracování geometrického zaměření některých stávajících ZCHÚ z důvodu upřesnění vymezení daného chráněného území v terénu a zpracování dokumentace pro přehlášení těchto ZCHÚ tak, aby bylo v souladu se stávající platnou legislativou.

Tabulka 9: Zvláště chráněná území (stav k 31.12. 2006) podle Ústředního seznamu ochrany přírody a přírodní parky na území Ústeckého kraje

Kategorie		Celkem (počet)	Rozloha (ha)
Národní park	(NP)	1	7 900
Chráněná krajinná oblast	(CHKO)	4	132 399
Národní přírodní rezervace	(NPR)	11	788
Národní přírodní památka	(NPP)	13	111
Přírodní rezervace	(PR)	55	1 645
Přírodní památka	(PP)	63	764
Přírodní park		7	50 408

Zdroj: Správy NP, AOPK ČR, KÚ

7. Lesy

Ústecký kraj má celkovou rozlohu 533 457 ha, z této rozlohy je 159 181 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa, výměra porostní půdy je 156 247 ha a výměra bezlesí tak činí 2 934 ha.

Celková lesnatost Ústeckého kraje činí 29,08%. Na Děčínsku je lesnatost nejvyšší 48,82 % a na Lounsku nejnižší 15,26 %. Na jednoho obyvatele Ústeckého kraje připadá 0,1876 ha lesa.

Druhá skladba lesů Ústeckého kraje je následující: 57,87% jsou zastoupeny jehličnany a 42,13 % jsou zastoupeny listnáče. Z jehličnatých je nejvíce zastoupen smrk 37,89 %, z listnatých bříza 11,56 %, buk je zastoupen 7,54 %.

V současné době probíhá zpracování projektu „Lesnické hospodaření v imisní oblasti Krušných hor“. Projekt byl zadán Grantovou službou LČR ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR a je koncipován jako komplexní posouzení a vyhodnocení aktuálního stavu všech složek ekosystému lesa na náhorní plošině Krušných hor. Projekt zpracovává Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti ve spolupráci s celou řadou vědeckých a výzkumných pracovišť. Jeho smyslem je zpracování komplexních opatření, která povedou k zajištění všech funkcí lesa.

Tabulka 10: Výměry lesní půdy (ha) a lesnatost (%) v roce 2006 na území Ústeckého kraje v roce 2006

Výměra celkem (ha)	z toho				lesnatost (%)	
	půda mimo les	plocha PUPFL	porostní půda	bezlesí atp.	PUPFL	porostní půda
	374 199	159 254	156 261	2 993	29,9	29,3

Zdroj: ÚHÚL

Tabulka 11: Kategorizace lesů na území Ústeckého kraje v roce 2006

Kategorie lesů	Porostní plocha (ha)
Hospodářské	91 172
Ochranné	7 748
Zvláštního určení	57 341

Zdroj: MZe, ÚHÚL

8. Odpady

Vývoj v odpadovém hospodářství v Ústeckém kraji v roce 2006 pokračuje ve stejném trendu jako v posledních dvou letech. K významnému poklesu celkové produkce odpadů v předchozích letech přispěla zejména certifikace vedlejších energetických produktů a stavebních hmot, které jsou dále využívány jako výplňový materiál pro rekultivaci dolů. Nyní se celková produkce odpadů ustálila na 2 500 tis. t odpadů za rok. Oproti předchozímu období se však snižuje podíl nebezpečných odpadů. Nadále roste podíl využitých odpadů. Nemění se nakládání s komunálními odpady, kde jednoznačně převažuje skládkování.

V roce 2006 byly opět zjištěny případy nelegálního dovozu odpadů ze zahraničí a jejich skládkování nebo skladování v objektech, které nejsou určeny k nakládání s odpady. S ohledem na opakované nelegální dovozy tedy přetrvává zvýšená kontrolní činnost na úseku odpadů.

I nadále zůstávají problémy s tzv. černými skládkami, přestože obecní úřady vynakládají na jejich odstraňování nemalé finanční prostředky. Stále se objevují nové skládky, a to i na místech vzdálených od obcí.

Hlavními producenty odpadů jsou Dalkia Česká republika a.s. – Teplárna Trmice a Mondi Packaging Paper Štětí, a.s. a dále stavební a sanační firmy.

K největším producentům nebezpečných odpadů za rok 2006 patří především společnosti provádějící sanační práce jako např. Metrostav a.s. (sanace skládky Chabařovice); DEKONTA, a.s. (biodegradace Chemopetrol); GEOSAN GROUP, a.s. (Spolchemie).; CELIO a.s. (Solidifikovaný odpad hodnocený jako nebezpečný); ŽSD, a.s.; Stavby silnic a železnic, a. s.; Speciální stavby Most spol. s r.o.

Kromě produkce stavebních a demoličních odpadů ze sanačních prací jsou dalšími významnými producenty nebezpečných odpadů: ZKL Klášterec, spol. s r.o. a Eaton Industries s.r.o. (prací vody); Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s. (Organická halogenovaná rozpouštědla, promývací kapaliny a matečné louhy).

Mezi nejvýznamnější zařízení na odstraňování odpadů patří skládka nebezpečných odpadů Všebořice – Podhoří (provozovatel Dekonta a.s.), skládka Tušimice, skládka Celio Most, skládka Modlany, skládka sdružení obcí SONO Úpohlavy, skládka Orlik a spalovna nebezpečných odpadů Dekonta Ústí nad Labem.

Nejvýznamnějšími zařízeními na využití odpadů jsou: Lafarge Cement, a.s., Čížkovice – energetické využití odpadů; CANNONNER a.s. – recyklace kovů; kompostárna EKODENDRA, s.r.o. a GRG Holding s.r.o. – recyklace pryže. Mezi nejvýznamnější zpracovatele autovraků patří firmy: Boris Košťák – AQUASERVIS a Antonín Spurný.

Tabulka 12: Produkce a nakládání s odpadem (kt) na území Ústeckého kraje v roce 2006

	O	N
Produkce odpadu celkem	2 399,5	159,2
Úprava nebo využití odpadu	1 770,4	55,6
Odstranění skládkováním	711,8	22,2
Odstranění spalováním	0,4	10,9

Zdroj: KÚ, VÚV T.G.M. - CeHO

Tabulka 13: Provozované skládky odpadů na území Ústeckého kraje v roce 2006

Počet provozovaných skládek celkem	18
- v tom: skládky skupiny S – IO	4
skládky skupiny S – OO	8
skládky skupiny S – NO	3

Zdroj: KÚ

V roce 2006 nebyla ukončena žádná významná stavba pro odpadové hospodářství. V roce 2006 pokračoval projekt Ústeckého kraje a autorizované obalové společnosti EKO-KOM realizovaný s cílem zvýšení výtěžnosti separovaného odpadu z obcí.

Do třídění komunálního odpadu je již intenzivně zapojeno 321 měst a obcí Ústeckého kraje. V roce 2006 došlo ke zvýšení výtěžnosti tříděného sběru o 22%, v absolutních číslech to znamená, že v současné době obyvatelé Ústeckého kraje vytřídí 19 kg odpadu na osobu a rok, což je o 3,5 kg více než v roce 2005.

V roce 2006 přibýlo dalších 336 kontejnerů na tříděný odpad, nejvíce na plasty a nově kontejnery na sběr bílého skla, které se začíná sbírat na Děčínsku, Litoměřicku a Chomutovsku.

Obyvatelé Ústeckého kraje mají nyní k dispozici celkem 10 610 kontejnerů na tříděný odpad.

9. Staré ekologické zátěže

V roce 2006 se pokračovalo v řešení řady lokalit, které jsou financovány prostřednictvím Fondu národního majetku ČR. Jedná se o kontaminovaná místa, které současní vlastníci nabyli v souladu s podmínkami FNM ČR na formu převodu majetku státu na jiné osoby. Většinou se jedná o území podniků zatížená činností předchozích právních subjektů (Chemopetrol a.s., Spolek pro chemickou a hutní výrobu, a.s.; Enaspol, a.s.; AROMA Děčín; Kovošrot Děčín). Kontrola průběhu provedených prací a efektivnost vynaložených nákladů je v těchto případech prováděna Českou inspekcí životního prostředí, OI Ústí nad Labem.

V případě sanace staré ekologické zátěže bývalého letiště Žatec byly prostředky na její odstranění čerpány z resortu Ministerstva průmyslu a obchodu, přičemž dokončení sanace saturované zóny a postsanační monitoring bude od roku 2007 do roku 2013 hrazen z rozpočtu Krajského úřadu Ústeckého kraje.

10. Doprava

Nedobudovaná síť dálnic a rychlostních komunikací v kraji způsobila, že nárůst dopravy se projevuje na silnicích nižších tříd. Kritické body, tzv. úzká místa vznikla například na spojnicích nedostavěného úseku dálnice D8 mezi Lovosicemi a Řehlovicemi, kde se v nejzatíženějším úseku blíží četnost dopravy k 15 000 vozových jednotek za 24 hodin v jednom směru. Zatížení se projevuje i na dalších důležitých silnicích v kraji, např. I/7 z Prahy do Chomutova a dále na Horu Sv. Šebestiána 8 500 vozidel/24 hod., na podkrušnohorské magistrále I/13 místy dosahuje doprava hodnotu více než 8 800 vozidel/24 hod. Z hlediska kraje je proto nejdůležitější urychlená dostavba rychlostních silnic.

Železnice výstavbou dopravního koridoru řešila hlavně nadkrajovou a mezinárodní dálkovou dopravu. Prozatím nebyla řešena možnost realizace nových zastávek na železniční síti v Ústeckém kraji, které by zlepšily dostupnost železnice, a tím umožnily lepší provázání železniční a autobusové dopravy. Přestavby některých nádražních komplexů, které i nyní probíhají (např. přestavba hl. nádraží v Ústí nad Labem) by měly zajistit zvýšení kvality a celkového vnímání železnice. Dále se zvyšuje kvalita autobusové dopravy, a to např. uplatňováním nových smluvních parametrů. Kombinovaná doprava, která z části využívá zařízení a prostory bývalé kamionové přepravy po železnici ROLA v Lovosicích, nemá zatím na odlehčení silnic od kamionové dopravy významnější vliv.

Vliv dopravy na životní prostředí se kromě koncentrace emisí a imisí projevuje zvýšením úrovně hladiny hluku, ale také ořesy, které narušují mimo jiné i statiku staveb. V této souvislosti je třeba konstatovat, že se situace nelepší. V souvislosti s rozestavěností základních dopravních cest a jejich nahrazováním objízdými trasami naopak dochází k přechodnému zvyšování zátěže na životní prostředí.

Tabulka 14: Meziroční srovnání znečištění ovzduší - vlivy motorové dopravy (doprava silniční, železniční a letecká) na území Ústeckého kraje v roce 2006

	Rok	Množství emisí v t.rok-1
CO ₂	2005	1 104 216
	2006	1 132 875
CH ₄	2005	121
	2006	119
N ₂ O	2005	146
	2006	149
CO	2005	15 592
	2006	15 299
NO _x	2005	7 361
	2006	7 347
VOC	2005	3 477
	2006	3 151
SO ₂	2005	184
	2006	36
Pb	2005	0,15
	2006	0,07
PM	2005	434
	2006	450

Zdroj: CDV Brno, MŽP

11. Činnost kraje v oblasti péče o životní prostředí

V tomto roce byla provedena aktualizace programového dodatku *Programu snižování emisí*.

V březnu byl zahájen projekt *Ústecký kraj- kraj přírody i člověka*, který byl podpořen ve 2. výzvě grantového schématu nazvaného *Sít' environmentálních informačních a poradenských center*, vyhlášeného MŽP v rámci Opatření 4.2 Operačního programu RLZ, v němž se rozdělují prostředky Evropského sociálního fondu na projekty neinvestičního charakteru. Cílovými skupinami projektu jsou nestátní neziskové organizace, veřejné instituce včetně škol, podnikatelské subjekty, veřejná správa, účastníci vzdělávacích a osvětových akcí a laická veřejnost. Jeho obsahem je naplňování strategie environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty rozšířením činnosti stávajících ekologických center o oblast osvěty pro veřejnost včetně ekologického poradenství, profesionalizace ekologických center na základě získání akreditace pro poskytování služeb v oblasti environmentální výchovy, vzdělání a osvěty a ekoporadenství. Dalším cílem projektu je zvýšit ekologické vědomí a vzdělanost občanské veřejnosti v Ústeckém kraji v oblasti environmentální výchovy, vzdělání a osvěty a podpořit v této souvislosti i rozvoj aktivit služeb, které vytvoří podmínky pro vznik nových pracovních míst.

V rámci Integrované prevence a omezování znečištění (IPPC) je posuzován vliv zamýšlené výroby na všechny složky životního prostředí s důrazem na nejlepší možnou techniku (BAT), čímž jsou minimalizovány jejich negativní vlivy na stav životního prostředí a jejich případný přenos mezi jeho jednotlivými složkami. Patří sem i snaha o náhradu nebezpečných složek surovin méně nebezpečnými. V tomto roce bylo vydáno celkem 36 povolení pro 30 subjektů.

12. Aktivity neziskového sektoru v oblasti ochrany životního prostředí

Na území kraje působí řada neziskových organizací. Mezi nejaktivnější z nich patří detašované pracoviště Litoměřice Střediska ekologické výchovy a etiky SEVER, Sdružení dětí a mládeže Tilia v Ústí nad Labem, 4. ZO ČSOP Tilia Krásná Lípa, Dům dětí a mládeže Ústí nad Labem.

V rámci péče o životní prostředí vyhlašuje Ústecký kraj *Program ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty*, na jehož základě mohou právnické a fyzické osoby vyvíjející veřejně prospěšnou činnost na území kraje požádat o finanční podporu projektů spadajících do této oblasti. V tomto roce bylo poskytnuto celkem 1 761 181 Kč na projekty neziskových organizací.

13. Prioritní problémy v ochraně životního prostředí

Mezi nejvýznamnější problémy patří znečištění ovzduší, a to jak ve městech, tak v rámci celého kraje. převážná část kraje patří mezi území se zhoršenou kvalitou ovzduší z důvodu překračování limitů tuhých znečišťujících látek PM₁₀. Příčinou tohoto stavu je umístění zvláště velkých zdrojů znečištění (tepelné elektrárny), povrchová těžba nerostů (uhlí, kamenivo, keramický průmysl) a v neposlední řadě i koncentrace průmyslové výroby. Značnou měrou se na tomto stavu podílí vzrůstající automobilová doprava, zvláště pak nárůst kamionové přepravy a z toho plynoucí zhoršená imisní situace na úseku NO_x.

Na úseku odpadového hospodářství patří mezi nejvýznamnější problémy černé skládky včetně skládek přeshraničních odpadů, dále pak převládající skládkování komunálních odpadů (v Ústeckém kraji nejnižší produkce separovaného sběru na obyvatele v ČR).

Nemalým problémem jsou rozsáhlé neudržované plochy zemědělské půdy, kde na jedné straně dochází v menší míře k přirozené obnově původních ekosystémů, na druhé straně však k rozmnožování a šíření nežádoucích ruderních, v některých případech invazních (křídlatka), druhů rostlin. Součástí zemědělského půdního fondu jsou rovněž meliorační zařízení (svodné a sběrné příkopy), jejichž neudržováním dochází k nekontrolovanému soustředěnému povrchovému odtoku a následně ke vzniku lokálních povodňových situací při přívalových deštích nebo prudkém tání sněhu. Důsledkem překotného a nekoordinovaného budování průmyslových zón je značný úbytek zemědělské půdy.

Mezi nejvýznamnější zátěže v kraji stále patří povrchová těžba nerostů, zvláště uhlí, a koncentrace průmyslu v některých částech kraje (Záluží, Chomutovsko).

Zkratky použité v textu

AIM	automatizovaný imisní monitoring
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
AOT40	kumulativní expozice nad prahovou hodnotou koncentrace 40 ppb (z <i>angl.</i> Accumulated Exposure Over a Threshold of 40 ppb)
AOX	halogenové organické sloučeniny (z <i>angl.</i> Adsorbable Organically Bound Halogens)
BAT	nejlepší dostupné techniky (z <i>angl.</i> Best Available Techniques)
BSK	biochemická spotřeba kyslíku
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČÚZK	Český ústav zeměměřičský a katastrální
EMAS	Systém environmentálního řízení a auditu (z <i>angl.</i> Eco-Management and Audit Scheme)
EVVO	environmentální vzdělání, výchova a osvěta
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
CHSK	chemická spotřeba kyslíku
KÚ	Krajský úřad
LČR	Lesy České republiky
LV	imisní limit (z <i>angl.</i> Limit Value)
MT	mez tolerance
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZCHÚ	maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NEL	nepolární extrahovatelná látka
NL	nerozpustné látky
NP	národní park
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
PAU	polycyklické aromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenyly
PM10	prašné částice velikostní frakce PM ₁₀ (z <i>angl.</i> Particulate Matter)
POP	persistentní organické látky (z <i>angl.</i> Persistent Organic Pollutants)
PP	přírodní památka
PR	přírodní rezervace
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa

REZZO	Registr emisí zdrojů znečištění ovzduší
RL	rozpuštěné látky
RS	území navrhované v rámci Ramsarské úmluvy (<i>z angl. Ramsar Site</i>)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SPA	stupeň povodňové aktivity
SZÚ	Státní zdravotní ústav
TOC	celkový organický uhlík (<i>z angl. Total Organic Carbon</i>)
TTP	trvalé travní porosty
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (<i>z angl. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
VD	vodní dílo
VOC	těkavé organické látky (<i>z angl. Volatile Organic Compounds</i>)
VÚV T.G.M, v.v.i..	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
VÚV T.G.M.– CeHO	VÚV T. G. M. – Centrum hospodaření s odpady
VZCHÚ	velkoplošná zvláště chráněná území
ZÚ	zdravotní ústav

Vybrané ukazatele roku 2006 pro porovnání stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Rozloha	km ²	496	11 015	10 057	7 561	3 315	5 334	3 163
Počet obyvatel	obyvatel	1 183 576	1 166 537	628 831	552 898	304 573	823 193	429 803
Hustota obyvatelstva	obyvatel.km ⁻²	2386	106	63	73	92	154	136
Emise ze stacionárních zdrojů celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃)	kt.rok ⁻¹	50,8	168,8	70,6	69,4	47,1	190,8	29,4
- z toho: tuhé látky	kt.rok ⁻¹	2,27	9,8	4,6	4,4	2,2	5,2	1,8
SO ₂	kt.rok ⁻¹	2,21	22,0	10,0	10,7	17,2	71,3	3,1
NO _x	kt.rok ⁻¹	10,61	40,2	13,6	15,2	13,3	70,6	5,1
VOC	kt.rok ⁻¹	12,4	23,4	11,0	10,4	4,7	14,7	6,3
Vyrobena pitná voda	m ³ .obyvatel ⁻¹	111,0	42,7	61,0	62,4	77,9	77,9	72,8
Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů	%	99,2	82,8	91,2	82,4	98,4	95,9	88,6
Ztráty vody ve vodovodní síti	%	23,8	21,9	23,0	17,6	16,0	25,0	23,8
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	% z celkové rozlohy kraje	0	13,5	22,9	8,5	53,3	33,2	64,9
Obyvatelé napojení na kanalizaci	%	99,0	66,0	83,6	78,1	91,6	81,9	68,8
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	%	99,0	65,5	73,9	70,8	90,7	77,8	62,8
Množství odpad. vod (průmyslových i komunálních) vypuštěných:								
- do vod povrchových	m ³ .obyvatel ⁻¹	114,1	62,9	101,6	95,1	110,7	81,6	99,6
- do kanalizací	m ³ .obyvatel ⁻¹	70,2	49,0	58,8	62,2	51,5	47,9	43,0
Počet havarijních úniků závadných látek		46/39	49	7	11	5	11	4
Zemědělská půda	% z celkové rozlohy kraje	42	60	49	51	38	52	44
Stupeň zornění zem. půdy	% zem. půdy	73	83	65	69	45	67	49
Velkoplošná chráněná území	% z celkové rozlohy kraje	1,0	7,9	19,8	15,7	18,0	26,3	30,5
- z toho: národní parky	% z celkové rozlohy kraje	0,0	0,0	3,4	4,6	0,0	1,5	3,7
chráněné krajinné oblasti	% z celkové rozlohy kraje	1,0	7,9	16,4	11,1	18,0	24,8	26,8
Lesní porosty	% z celkové rozlohy kraje	10,0	27,8	37,6	39,6	43,3	29,9	44,4
Produkce odpadu celkem	t.obyvate ⁻¹	2,79	2,44	2,08	4,14	2,34	3,11	1,41
- z toho: nebezpečný odpad	t.obyvate ⁻¹	0,13	0,17	0,10	0,19	0,10	0,19	0,16

Vybrané ukazatele roku 2006 pro porovnání stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka	Kraj						
		Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Zlínský	Olomoucký	Moravskoslezský
Rozloha	km ²	4 785	4 519	6 796	7 196	3 964	5 267	5 423
Počet obyvatel	obyvatel	549 122	506 808	511 114	1 130 990	589 869	639 423	1 249 909
Hustota obyvatelstva	obyvatel.km ⁻²	115	112	75	157	149	121	230
Emise ze stacionárních zdrojů celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃)	kt.rok ⁻¹	53,9	66,1	65,8	83,0	42,5	55,3	244,7
- z toho: tuhé látky	kt.rok ⁻¹	3,2	3,1	4,7	4,5	2,1	3,2	8,0
SO ₂	kt.rok ⁻¹	7,7	13,7	2,6	4,2	7,1	5,8	29,4
NO _x	kt.rok ⁻¹	9,6	18,4	14,3	19,1	8,6	12,2	32,2
VOC	kt.rok ⁻¹	9,8	8,8	10,8	17,3	9,2	10,1	17,0
Vyrobena pitná voda	m ³ .obyvatel ⁻¹	65,2	63,1	53,4	62,3	57,6	51,2	74,7
Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů	%	91,2	95,8	93,2	94,8	89,7	87,9	97,5
Ztráty vody ve vodovodní síti	%	22,8	16,8	17,1	19,0	19,5	20,4	16,3
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	% z celkové rozlohy kraje	43,3	42,7	7,3	4	30,5	23,8	18,1
Obyvatelé napojení na kanalizaci	%	73,1	68,7	85,2	84,1	81,4	74,3	77,9
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	%	65,6	63,0	68,0	77,1	69,6	66,9	67,6
Množství odpadních vod (průmyslových i komunálních) vypuštěných:								
- do vod povrchových	m ³ .obyvatel ⁻¹	110,9	91,4	91,4	76,0	89,7	88,8	91,5
- do kanalizací	m ³ .obyvatel ⁻¹	49,0	43,4	47,9	47,8	46,0	46,3	60,9
Počet havarijních úniků závadných látek		11	1	14	10	8	6	30
Zemědělská půda	% z celkové rozlohy kraje	58	60	61	60	49	53	51
Stupeň zornění zemědělské půdy	% zem. půdy	69	73	77	83	64	74	63
Velkoplošná chráněná území	% z celkové rozlohy kraje	20,1	8,7	8,9	5,8	29,9	10,6	17,3
- z toho: národní parky	% z celkové rozlohy kraje	5,2	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
chráněné krajinné oblasti	% z celkové rozlohy kraje	14,9	8,7	8,9	4,9	29,9	10,6	17,3
Lesní porosty	% z celkové rozlohy kraje	31,0	29,5	30,4	28,1	39,7	34,8	35,6
Produkce odpadu celkem	t.obyvate ⁻¹	1,83	1,74	2,42	2,03	1,56	2,44	4,39
- z toho: nebezpečný odpad	t.obyvate ⁻¹	0,08	0,13	0,14	0,07	0,07	0,08	0,26

